

ANALIZA ZIT: Poročilo digitalnega desetletja za leto 2024

Evropska komisija (EK) je objavila letno [Poročilo digitalnega desetletja za leto 2024](#) (prej DESI), ki vključuje analizo na evropski ravni za štiri področja digitalnega gospodarstva in družbe: digitalne kompetence, digitalna infrastruktura, digitalna preobrazba gospodarstva in zagotavljanje digitalnih javnih storitev, ki izhajajo iz programa politike »Pot v digitalno desetletje«.

V Združenju za informatiko in telekomunikacije (GZS) smo pripravili analizo letošnjega poročila. Splošna ugotovitev je, da je **stanje za Slovenijo alarmantno**, saj smo še leta 2022 bili na 11. mestu, torej nad povprečjem EU ter s pozitivnim trendom. V zadnjem poročilu smo po naši oceni padli močno pod povprečje EU (razvrstitve držav EK ne objavlja več). Ključni težavi Slovenije, kar poudarja tudi poročilo, sta Digitalizacija MSP in število IKT strokovnjakov oz. strokovnjakinj.

Na področju **digitalizacije gospodarstva** je Slovenija pri večini kazalnikov pod povprečjem EU, na treh pa čisto na repu. Tudi trend v zadnjih dveh letih je močno negativen. Še leta 2022 je bila Slovenija na 9. mestu v EU, in s tem precej nad povprečjem EU, zdaj pa je po naši oceni na 18. ali 19. mestu. Podatek ne preseneča, saj v Sloveniji v zadnjih dveh letih podpora digitalizacije gospodarstva, še posebej MSP, ne posvečamo dovolj virov, mnogi v preteklosti uspešni instrumenti (vavčerji, razpisi P4D) že več kot dve leti stojijo, novih pa tudi ni. K temu lahko dodamo še dejstvo, da je iz naslova Načrta za okrevanje in odpornost (NOO) le 20% namenjeno digitalizaciji, od tega kar približno 80% za digitalizacijo javnega sektorja – torej minimum za gospodarstvo.

Prav tako je iz evropskih kohezijskih sredstev za podporo digitalizaciji MSP namenjeno izjemno malo denarja. Lahko pa pohvalimo, da je Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport iz naslova NOO objavilo razpis za digitalizacijo velikih podjetij že leta 2022 in so projekti v teku. V obdobju, ko se vsi zavedamo transformativne vloge digitalnih tehnologij in njihovega ključnega vpliva na produktivnost in konkurenčnost, država investira drugam. Npr. na področju podatkovne analitike – in podatki so ključni – smo se znašli prav na repu EU. Potrebne so naložbe v inovacije in razvoj, predvsem pa spodbude za podjetja, da vključijo digitalne rešitve, kibernetsko varnost, podatkovno analitiko in umetno inteligenco v svoje poslovne procese in razvijajo nove produkte in storitve na tej osnovi. Stanje lahko pripišemo tudi pomanjkljivemu dialogu z deležniki, ki poznajo stanje in potrebe gospodarstva.

Na področju **digitalnih kompetenc** je stanje prav tako zelo slabo, saj smo razen na enem kazalniku pod povprečjem EU, najslabše pa smo se odrezali po števila IKT strokovnjakov, kjer smo šele na 25. mestu, za nami sta samo Grčija in Romunija. Tudi trend zadnjih dveh let je negativen in nam ga torej ni uspelo obrniti. Na tem mestu bi ponovno želeli opozoriti, da je Slovenija na repu evropskih držav glede uvajanja obveznega predmeta Računalništvo in informatika v osnovne in srednje šole, kar bo dolgoročno še poslabšalo naše zmožnosti in mladim otežilo enakopravno vključevanje v digitalno družbo.

Nekoliko boljše je področje **digitalnih javnih storitev**, kjer je Slovenija napredovala na področju eZdravja, vendar ocenjujemo, da smo tudi na tem področju v zadnjem letu nazadovali in da smo pod povprečjem EU, saj so evropske države napredovale hitreje od nas. To potrjuje tudi e-government benchmark.

Edino področje, kjer smo ohranili pozicijo znotraj 27 držav članic EU in smo po naši oceni še vedno nad povprečjem, je področje **digitalne infrastrukture**, kjer je Slovenija napredovala predvsem na področju mobilnih omrežij 5G.

Na tem mestu moramo poudariti, da gre pri tem poročilu na eni strani za meritve absolutnega napredka držav pri posameznih parametrih in na drugi strani za primerjavo med državami in povprečjem EU. Zavedati se moramo, da napredek poteka tudi v drugih državah, in iz spodnje tabele izbranih parametrov lahko razberemo, da povprečje EU napreduje hitreje kot Slovenija.

Digital Decade KPI ⁽¹⁾	Slovenia			EU		Digital Decade target by 2030	
	DESI 2023	DESI 2024	Annual progress	DESI 2024 (year 2023)	Annual progress	SL	EU
Fixed Very High-Capacity Network (VHCN)	75.5%	78.5%	4.0%	78.8%	7.4%	100%	100%
Fibre to the Premises (FTTP) coverage	75.5%	78.5%	4.0%	64.0%	13.5%	100%	-
Overall 5G coverage	63.9%	82.1%	28.5%	89.3%	9.8%	100%	100%
Semiconductors		NA					
Edge Nodes		5		1 186		200	10 000
SMEs with at least a basic level of digital intensity	55.2%	50.4%	-4.4%	57.7%	2.6%	90%	90%
Cloud	37.6%	36.0%	-2.2%	38.9%	7.0%	75%	75%
Artificial Intelligence	11.7%	11.4%	-1.3%	8.0%	2.6%	75%	75%
Data analytics	NA	19.1%	NA	33.2%	NA	75%	75%
AI or Cloud or Data analytics	NA	44.7%	NA	54.6%	NA		75%
Unicorns		0		263		7	500
At least basic digital skills	49.7%	46.7%	-3.0%	55.6%	1.5%	80%	80%
ICT specialists	4.5%	3.8%	-15.6%	4.8%	4.3%	10%	~10%
e ID scheme notification		Yes					
Digital public services for citizens	71.4	77.0	7.9%	79.4	3.1%	100	100
Digital public services for businesses	82.7	84.0	1.5%	85.4	2.0%	100	100
Access to e-Health records	80.4	87.6	8.9%	79.1	10.6%	100	100

⁽¹⁾ See the methodological note for the description of the indicators and other descriptive metrics

Slovenija je v absolutnih številkah v zadnjem letu napredovala na šestih parametrih, na petih parametrih pa celo nazadovala. Merjeno relativno glede na napredek EU pa lahko vidimo, da je **Slovenija napredovala le na dveh kazalnikih**, in sicer v pokritosti 5G omrežja (kjer gre zasluga operaterjem mobilnih omrežij) in na področju digitalnih javnih storitev za državljane. Na ostalih kazalnikih pa smo žal nazadovali.

V splošnem lahko povzamemo, da Slovenija v zadnjih dveh letih nazaduje na področju digitalizacije in je padla pod povprečje EU - po naši oceni smo na 17. mestu! Ker je digitalizacija pot do višje produktivnosti, konkurenčnosti in trajnostnega zelenega prehoda, ti rezultati pomenijo, da bomo kmalu imeli še večje težave na teh področjih. Tudi zadnje UMAR-jevo poročilo o produktivnosti ugotavlja, da je pospešen prehod v pametno in zeleno preobrazbo nujen. To bi morala biti strateška prioriteta države, kar zahteva hitre ukrepe in prerazporeditev sredstev.

Hkrati opozarjamo, da ima Slovenija v [Nacionalnem strateškem načrtu za digitalno desetletje](#) velik razkorak med cilji in ukrepi, ki naj te cilje podpirajo. Menimo tudi, da je potrebno skladno z navedenim v načrtu ponovno preveriti prioritete in jih ustrezno podpreti z ukrepi in finančnimi viri.